

Տաղանդաւոր սուս պարող Բնիպէֆի Օբերա-Քօմիքին մէջ տուած հոյակապ ֆեսթիւլալին յայտագրին մէջ հաճոյքով տեսանք որ պալէներէն երկուքին ընագրին շարագրութիւնը յանձնուած էր Պ. Լեւոն Կիւմիշէրտանին, որ նաեւ գրած էր՝ յայտագրին իբր յառաջաբան՝ Բնիպէֆի կեանքին ու գործին վրայ քննական նաւը տեսութիւն մը: Երկու պալէներու (Սփիննեմեմոն օսփին սակ եւ Պերիօսֆայի աւանդակալը) բնագիրները՝ սիրուն արձակ քերթուածներ էին: Նոյն երեկոյթին հաճոյքն ունեցանք նաեւ ծաղիւհարեւու, Կիւմիշէրտանի գրական տաղանդին հետ, հայ վարպետ երաժշտի մը, Սպենգիարեանի, սքանչելի արուեստը, թաթարական մօթիֆներէ քաղուած գունագեղ ու հզօր նուագաշարքի մը մէջ որ կ'ընկերանար Թաթարներու օրով «պալէ»ին:

Հայ մտքի եւ արուեստի այս յաջողութեանց շարքը փակենք յիշատակելով նաեւ Պ. Զաւիկ Խանդատեանի Ալճերիոյ շքեղ աթլետը, որու պատրաստութիւնը կառավարութեան կողմէ՝ իրեն յանձնուած էր Ալճերիոյ հարիւրամեակի հանդիսութեանց առթիւ: Հասորը որ կը պարունակէ Ալճերիոյ աշխարհագրութեան, ազդագրութեան ու պատմութեան վերաբերեալ էական տեղեկութիւններն ամփոփող ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը եւ Ալճերիոյ բոլոր քարտէսներուն հաւաքածուն (հնագոյններէն մինչեւ նորագոյնները), հրատարակուած է գեղարուեստական ընտիր տպագրութեամբ եւ ճոխացած է արաբական սճով զարդանկարներով զոր յօրինած են Պ. Խանդատեանի աշխատակցող հայ գծագրիչներ: Ուրախութեամբ կ'իմանանք որ Ֆրանսական Ակադեմիան այդ հատորին յատկացուցեր է ժիւլ Բամպոնի առաջարկով իր *Prix d'Académie* մրցանակը:

Պ. Խանդատեան այժմ ձեռնարկած է աւելի մեծ ծրագրի մը իրականացման, այն է պատրաստել հինգ ստուար հատորներու մէջ՝ Ազգերու Ընկերութեան անդամակցող յիսուն երկիրներու աթլետներ

րուն շարքը, մեծագիւր նկարագարող շքեղ հրատարակութեամբ, եւ այդ ծրագիրը գործողութեւն համար կազմած է Ֆրանսական ընկերութիւն մը որուն ինքն իսկ անդամ է: Առաջին հատորը լոյս կը տեսնէ ի մօտոյ:

Հաճոյքով իմացանք որ փարիզի Գեղարուեստից վարժարանի այս տարուան «Հումի երկրորդ մրցանակը» (*2me second grand-prix*) տրուած է նկարչութեան հայ ուսանողուհի մը՝ Օրիսրգ Իրենէ Գալըպճեանի:

Լ Ր Ա Տ Ո Ւ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻՑ

Դերասանուհի Օլգա Մայսուրեանի Յամեայ բնական գործ, յորեկանը.— Թիֆլիսում, Մայիսի 7ին, Ռուսթաիլու թատրոնում տօնեց դերասանուհի Օլգա Մայսուրեանի բնական գործունէութեան Յամեայ յորեկանը:

Նախ քան յորեկանական հանդէսը բեմադրեց «Ովկիանոսից Դէնը» պիեսը: Բեմադրութիւնից յետոյ տեղի ունեցաւ յորեկանական հանդէսը, որը բացեց Պ. Պօղոսեանը իր ողջոյնի ճառով:

Վրաստանի Լուսժողկոմի կողմից յորեկարին ողջունեց Պ. Զխաթարիշվիլին եւ յայտնեց, որ Լուսժողկոմի կողմէ յորեկարին տալ Վաստակաւոր դերասանուհու տիպոս:

Հայաստանի Լուսժողկոմատի կողմից ողջունեց յորեկարին պետական թատրոնի ղրեկահէօր Պ. Աբովը:

Ողջոյնի խօսքեր տալին Թիֆլիսի Հայ Պետդրածայի, Վրաստանի Եկաղէճիկ Դրամայի, Թուրք Պետդրամայի ներկայացուցիչները: Վերջում կարգացեցին շնորհաւորական հեռագրերը:

Երաժշտագէտ Անտոն Մայիլեանի Չամեայ յորեկանը.— Մայիսի 4ին, Բազում, Բունիաթ-Չաղէի անուն թուրք պետ, գեղ. թատրոնում Աղբէջանի Լուսժողկոմատի կից Ազգ. Փոքրամաս-

նութիւնների Խորհուրդը տօնեց երաժշտագէտ-մանկավարժ-գրականագէտ Ա. Մայիլեանի 25ամեայ յորելեանը, որտեղ յորելեանն ստացաւ «Հանրապետութեան վաստակաւոր արտիստ»ի տիտղոսը:

Ա. Մայիլեանը գործել է 30 տարի երաժշտական, 26 տարի ձանկավարժական եւ 33 տարի զրական ասպարէզում: Կը տանք նրա կեանքի եւ գործունէութեան պատկերը «Անահիտ»ում:

Ազատ Վշտունու բանաստեղծութիւնները առանբէն լիզուով.— Ռուսաստանի Պետհրատի Հրատարակութեամբ շուտով լոյս է տեսնելու Ազատ Վշտունու բանաստեղծութիւնների առանբէն թարգմանուած ժողովածուն, որի թարգմանութեանը ծաս. նակցիլ են ռուս գրողներ՝ Սվետչով, Բազըլիցկի, Կիրսանով, Ասէէ, Սաննիկով եւ ուրիշներ: Ժողովածուի առաջաբանը գրել է երկտասարդ շնորհալի գննադատ Նորայր Դարադեանը:

Բանավէն Կոմիտասի արեւստի մասին.— Երեւանում, Գրողների Տանը կաշադու լանակէճ նկարած Կոմիտասի արեւստին:

Բնգարձակ եւ արժէքաւոր զեկուցում տւեց երաժշտագէտ Սպ. Մելիքեանը: Զեկուցման տուաջին ծասը զուտ բանասիրական բնոյթ էր կրում, իսկ երկրորդ ծասում Մելիքեանը կանգ առաւ առանձնապէս Կոմիտասի զերի եւ արժէքի վրայ՝ ձեր երաժշտութեան պատճաթեան ձէջ:

Զեկուցումից յետոյ տեղի ունեցաւ ծտքերի աշխոյժ փոխանակութիւն, որին ծասնակցեցին Հ. Գիւլիքէօպեան, Ռոմ. Մելիքեան, Ան. Տէր-Ղեւնդեան, Ստ. Դեմուրեան, Կարօ Զաքարեան եւ զերասան Զանան:

Դերասան Յովհաննէս Ստեփանեանի մահը.— Ապրիլ 27ին Երեւանում վաթճանեց Հայ բեմի վաստակաւոր զերասան Յովհաննէս (Օննիկ) Ստեփանեանը: Ծնել է նա Լէնինականում (Ալեքսանդրապոլում) 1871 թւին: Ուսել է Հին-Նախի. ջեանի ծխական դպրոցում. 1891 թւին ընդունում է նա Թիֆլիսի զերասանական խումբը եւ շնորհիւ իր ընդունակութեան եւ բարեխիղճ վերաբերմունքի շուտով առաջ է քաշում: Անուհեան Իբրեւ բեմական աջքի ընկնող ուժ՝ Սիրանուշի, Ե. Պետրոսեանի եւ Աբէլեանի հետ կանոնաւոր կազմակերպւած խմբերով շրջում է Կովկասի կեդրոնական քաղաքները, Անգրկասպեան երկիրը, ապա Ռու-

սաստան, Պարսկաստան, Տաճկաստան, Բուլղարիա՝ Ռուճանիա, Եգիպտոս եւայլն:

Հայաստանի Խորհրդայնացումից յետոյ Ստեփանեանն աշխատել է Երեւանի պետական խրմբում: 1923 թւին Հայաստանի Լուսժողկուհտի եւ Արհմիութիւնների կողա. բաժնի նախաձեռնութեամբ տօնեց նրա բեմական գործունէութեան 30ամեայ յորելեանը:

Ստեփանեանը սիրւած եւ յարգւած էր իր զե-

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

րասան ընկերներից. նա սրտաբայ էր բոլորի ծօա եւ հեռու էր զերասանական ինարկաններից:

Նրա ծահւան առթիւ ընտրեց թաղման յանձնաժողով նախագահութեամբ Գեղաշիի նախագահ Պ. Սարգիս Մելիքսեթեանի:

Ապրիլի 30ին, Զորեքշարի, առաւօտեան ժամը 11ին ծարճինը հիւանդանոցից, տեղափոխեց պետական թատրոն, ուր ժամը 11-4-ը դադարի վրայ պատույ պահակ կանգնեցին զեկարեւտի աշխատաւորները: 3 ժ. 30 տեղի ունեցաւ քաղաքացիական հոգեհանդիտ: Ժամը ուղիղ 4ին տեղի ունեցաւ թաղումը Երեւանի նոր զերեղճանատանը:

«Անիի ցուցանանդէս»ը Լէնինգրադում.— Ինչպէս յաշանել էինք «Անահիտ»ում, ծրագրւած է կազմակերպել Լէնինգրադում՝ Հայաստանի Պետ. Թանգարանի, Նիւթական Կուլտուրայի Պատճաթեան Զեմարանի եւ Էրմիտաժի արեւելեան բաժնի ձխ-

ցած ուժերով՝ Անիի հնութիւնների ցուցահանդէս, օգտուելով այն հանգամանքից, որ Լէնինգրադում են Անիի պեղումների նախաձեռնողն ու ղեկավարը ակադէմիկ Ն. Մառը եւ Պրոֆ. Հ. Օրբէլին։ Այդ նպատակով Երեւանից տեղափոխւած է Պետ. Թանգարանի ունեցած Անիի հնութիւնների ամբողջ ժողովածուն։ Իբր լրացուցիչ ուղարկել են նաեւ ճարտարապետ Ն. Բունիաթեանի Անիում կատարած դժգոյութիւնները։ Բունիաթեանի պահպանած գծագրութիւններն ստանում են կրկնակի կարեւորութիւն այն պատճառով, որ Անիի լուսանկարների նեղափակների, գծագրութիւնների, պեղման օբյեկտների եւ այլ նիւթերի ժողովածուն, ծի ամբողջ վազոն, որ քաղաքացիական կռիւների սկզբին ուղարկել է Լէնինգրադ, ճամբին անյայտացել է։

Վերջիշեալ նիւթերին պէտք է աւելանան էրմիտաժում գտնուած խեցիները եւ որմանկարները։ Յուցահանդէսից յետոյ ամբողջացած ժողովածուն պիտի ուղարկւի Երեւան՝ Պետ. Թանգարանում ճշտապէս պահելու համար։ Յուցահանդէսը բացւում է այս ամսի կէսերին եւ կը տեւի երկու ամիս։

Գեղաշխի կերպարեստի սէկցիայի ցուցահանդէսը. — Երեւանում պետ. թատրանի շէնքում բացուեց Գեղաշխի կերպարեստի սէկցիայի ցուցահանդէսը, որին ձախակցում են Հայաստանի Յեղափոխութեան Արեւտադէտների Միութիւնը, երկու սէկցիան, Հայաստանի կերպարեստագէտների ընկերութիւնը, գեղարտեիսիկումի արտադրական բաժինը եւ անհատ արեստագէտներ։

Հինգ դաշիճներում տեղադրուած են նմուշներ գեղանկարչութիւնից, քանդակագործութիւնից, գրաֆիկայից, ճարտարապ. պոէզիաներից, փայտածշակման ու մետաղածշակման նմուշներից։

Վ. Ատրեանի «Ջրահագնացքը». — Երեւանի Պետհրատը լոյս ընծայեց Վ. Ատրեանի «Ջրահագնացքը», որի նիւթը, վերջւած Խորհ. Հայաստանի կեանքից, ունի բաւական յաջող նկարագրութիւններ, տիպեր եւ պատկերներ։

Երաժշտական հրատարակչութիւն. — Թիֆլիսի Լուսրամին կից կազմակերպւած է երաժշտական հրատարակչութիւն։ Ընտրւած է ծի յատուկ խմբագրական կոլլեգիա, որի կազմի մէջ մտնում են. երաժիշտներ Արմէն Տիգրանեան, Մարտիրոս Մալմանեան, Արշալոյս Այվազեան եւ Ումբ. Շուտ։ Կոլլեգիան մօտ օրերս հրատարակելու է ծի շարք

մանկական երգեր, որի համար իր տրամադրութեան տակ ունի որոշ դուժար։

«Լիբրիկա». — Վրաստանի Պրոէկտ Գրողների Ընտոյութիւնի հայկական սէկցիայի հրատարակութեամբ լոյս տեսաւ երիտասարդ շնորհալի պրոէկտ բանաստեղծ Ռուբէն Աղաբաբի «Լիբրիկա» բանաստեղծութիւնների գրքոյկը։

Կոյր երաժշտագէտ Խաչիկ Խաչիկեանի համերգը. — Հայ երիտասարդ կոմպոզիտորների բնագաւառում աւելանում է ծի նոր համեստ ուժ եւս. զա կոյր երաժիշտ Խաչիկ Խաչիկեանն է, որի համերգը կայացաւ Յունիս Եին Թիֆլիսի պետական կոնսերվատորիայի դաշիճում։ Ծրագրը կազմւած էր վերջին տարւայ նրա ստեղծագործութիւններից։ Նրա «Արեւելեան նովալներ», «Ագոյ Պրէլլիդը» եւ այլ աշխատութիւններն ապացոյց են նրա խոշոր բնածին երաժշտական ընդունակութեան։

Թ. Ղ. ԹԱԿԻՅ

Վ. Բ. Ի. Պ. Ա. Կ.

Անտիս, Թիւ 6, Կամբր ուսումնասիրութեան մէջ՝ էջ 24, 4րդ տող (վարէն) Ա. սիւնակ, Եպիկոս, ուղղել Եպիկուր. էջ 26, տող 18, Բ. սիւնակ, Արդեմ, ուղղել Արդի. էջ 27, Բ. սիւնակ, ծանօթագրութեան մէջ, Le Sivaut, ուղղել Le Savant. էջ 29, Բ. սիւնակ, տող 14, Կամբի իսկ, ուղղել կեանքի իսկ. էջ 32, Բ. սիւնակ, տող 18, ծանօթութիւն. Վեհի նիւթի շուրջ, իսկ... ուղղել ծանօթութիւն՝ Վեհի նիւթի շուրջ։ Իսկ...

Ե. Մանուէլեանի նուիրուած յօդուածին մէջ, էջ 4, Ա. սիւնակ, 1827ին, ուղղել 1927ին։

Ա. Սազըգեանի յօդուածին մէջ, պատկերները թուագրուած են 1, 2, 3, ուղղել՝ 3, 4, 5, եւ այլն։

LE GÉRANT : ATOG GUÉVREK

IMPRIMERIE TURABIAN

227, BOULEVARD RASPAIL

PARIS